

ACTE PRIMER

Part de dins de la botiga d'un ferrer de tall i daguer. Porta gran al fondo, per la que es veu la fira amb molta animació, i moltes altres portes als costats. La fornal i la manxa, a l'esquerra; eines i trastos propis dels dos oficis. La mola, a la dreta. A l'esquerra, una finestra que dóna a un hort; al costat, un prestatget amb dos gerros de flors.

ESCENA PRIMERA

Jordi i Rosa. (Lo primer, treballant unes estisores en lo banc; la segona, brodant or damunt setí en un tambor a la vora de la finestra. Ella, trista; ell, cantant.)

JORDI

Lo pare, sentint-ho,
ho escolta callant,
la mola rodava,
i anava cantant:
«Esmola que esmola,
fes dagues, daguer;
fes dagues que passin
les malles d'acer.»
(*Se fixa en Rosa.*)

- ROSA (Ditxós ell! Ditxós qui canta
i l'alegria té al cor!)
- JORDI (¿Serà tristesa d'amor?
Aquesta noia m'espanta.) (*Deixa la feina.*)
Escolta, Rosa.
- ROSA ¿Em crideu?
- JORDI Vine'm aquí.
- ROSA ¿Què vos passa?
- JORDI ¿Què em passa? Que és un xic massa
la tristesa del cor teu.
¿Quin diable t'ha malmirat?
De veure't, lo cor se'm trenca.
Estàs groga, escardalenca,
sembles un pardal mullat,
de confosa i atordida,
i et mata un secret afany.
Ja no ets rosa de tot l'any,
ets una rosa pansida,
i no et miro que no caiga
en esmenar-te una cosa,
i és que, en lloc de dir-te Rosa,
t'haurem de dir lliri d'aiga,
- ROSA ¿Per què?
- JORDI Sí, perquè lo plor
sempre et té la cara humida.
- ROSA Déu meu de la meva vida!
- JORDI ¿Saps què és? Que no em tens amor.
- ROSA La cançó de cada dia.

JORDI Cada dia i cada nit,
perquè a tu et dura el neguit
molt més que a tots l'alegria.
¿A què ve? ¿Què és aquest plor?
Acaba d'una vegada!
¿Què és lo que et té apesurada?
¿Com és aquesta tristor?
Respon i no em callis res,
perquè jo fins crec probable
que t'ha malmirat lo diable
o les bruixes t'han ullprès.

ROSA Jesús, Maria! *(Persignant-se.)*

JORDI Respon.

ROSA Pare, si no us sé què dir.
Aquest plor..., aquest sospir...,
és que estic trista an el món.

JORDI Llamp de Déu! ¿Trista? ¿I per què?

ROSA No us enfadeu.

JORDI ¿No enfadar-me?

¿Com vols que pugua aguantar-me?
¿De què estàs trista?

ROSA De re.

JORDI Doncs, si és de re, torna a riure,
com ans solies, i canta;
lo veure't trista m'espanta,
me dóna angúnia, malviure.
I això amb un pare no s'usa,
perquè al veure el teu flagell

me bats a pic de martell
lo cor damunt de l'enclusa.

ROSA Ai, pobre pare! ¿Patiu?

JORDI Si pateixo, filla meva!
Visc de l'alegria teva.
Si vols que riga, tu riu.

ROSA Doncs no tingueu por; riuré.

JORDI ¿De debò?

ROSA De nit i dia.

JORDI ¿De debò?

ROSA I tindrè alegria.

JORDI Ah, i que ditxós que seré!
¿Què em falta, a mi? Amb tu contenta,
¿qui més feliç hi ha an el poble?
Ferrê i daguer, guanyo doble,
la meva riquesa augmenta.
I, ja que el cel va voler
que quedéssem, pare i filla,
sols an el món, i ets pubilla
de tot quant meu puga ser,
després de dí una oració
perquè siga al cel ta mare,
pensa que jo só el teu pare...,
per la teva diversió.
I creu que, quant més te vegi
cofoia i empolainada,
més lo mirar-te m'agrada,
volent que el poble t'envegi.

Perquè et dic de tot bon cor
que si tes rialles venguessen,
ni que com plom les pesessen,
les compraria a pes d'or.

ROSA

Doncs treballem i riguem.

JORDI

I cantem, si estàs contenta.

*(Ella torna a brodar; ell, a llimar; i cada u
canta la seva cançó.)*

ESCENA II

Los mateixos, Boi, Biel.

BOI

Ca!

JORDI

Esquerrà!

BOI

Fira dolenta.

BIEL

Bé.

ROSA

¿Ets tu, Biel?

BIEL

Bona a l'extrem!

BOI

Vaiet, vaiet!... Mal rediable!

*(Primer molt rabiós i tot d'una calmat per
les mofes gracioses que li fa el noi. Aquest
joc se repetirà sempre que l'indiquin los
versos.)*

Re..., em fa riure, aquest xicot.

Un li vol pegâ i... no pot;
ja m'ha passat a l'estable.

JORDI

¿A l'estable?

BOI

Sí: ferràvem
lo guit de can Gori, i ell
vinga dir-me esquerrà i vell;
i, com que allavors estàvem
davant de la molinera,
que a mi m'ha caigut a l'ull...,
res..., m'he sentit pujà un bull
i li he corregut darrere.

BIEL

Però no m'heu atrapat. *(Fent-li mofa.)*

BOI

Però, vaja..., no..., no puc.

BIEL

Perquè sou un vell xaruc.

JORDI

Tens bon manxaire: és trempat!

BIEL

Sí, és trempat; i just me veu,
que ja va a desesperar-se.

BOI

Ah! ¿I no n'hi ha per recremar-se,
de lo que em passa?

JORDI

Digueu.

BOI

I ben aviat està dit:
que no penso ni faig cosa
que ell no m'hi surti a fer nosa.
Vinc jo, ja ve ell tot seguit;
me'n vaig, ja surt de seguida;
en tot té el meu gust mateix
i en tot sembla que em segueix
tots los passos de la vida...
Passa, que te'n faràs creus!
Parlarem de la pubilla,
i, com jo estimo a ta filla...